

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-129

04.2.2021

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – disp. – opphør grunnet manglende betaling – rettsvillfarelse – sen innmelding i TFFAuto om opphørt forsikring

Firma D ble ilagt gebyr for perioden 19.12.20–4.1.21. Klager hadde tegnet forsikring på kjøretøyene, men forsikringen ble brakt til opphør grunnet manglende betaling. Klager anførte at det måtte gis dispensasjon for gebyret da forsikringen opphørte som følge av forhold utenfor firmaets kontroll, samt at det måtte gis dispensasjon for gebyret grunnet firmaets manglende kjennskap til regelverket. Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og fant ikke grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon som følge av firmaets rettsvillfarelse eller forhold knyttet til opphør av forsikringsavtalen. Til slutt kom nemnda til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon som følge av sen innmelding i TFFAuto om forsikringens opphør. Nemnda viste til at det ikke var overveiende sannsynlig at klager ville brakt forsikringen i gang igjen på et tidligere tidspunkt, og det var derfor ikke sannsynlig at den sene varslingen ville ha påvirket gebyrperiodens lengde.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova for kjøretøy med registreringsnummer (...), (...), (...), (...) og (...). Den aktuelle gebyrperioden for alle fem kjøretøy er f.o.m. 19.12.20 t.o.m. 4.1.21.

Firma D var oppført som eier av kjøretøyet i Motorvognregisteret i den aktuelle perioden.

Klagen er fremsatt av klager på vegne av firma D.

Kjøretøyene var forsikret frem til forsikringen ble brakt til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsselskapet la den 26.12.20 inn i TFFAuto at forsikringen ble brakt til opphør den 18.12.20.

Ettersom det da fremgikk av TFFAuto at kjøretøyene var uten forsikring, ble firma D ilagt gebyr av Trafikkforsikringsforeningen den 28.12.20. Gebyrene løp fra og med den 19.12.20.

Ny forsikring ble tegnet for kjøretøyene den 5.1.21. Gebyrene løp frem til og med denne datoen, og total gebyrperiode er f.o.m. 19.12.20 t.o.m. 4.1.21.

Klager fremmet klage mot gebyret den 26.5.21.

Etter å ha mottatt klagen kontaktet Trafikkforsikringsforeningen forsikringsselskapet angående opphøret av forsikringen. Selskapet ga følgende uttalelse til foreningen den 26.8.21:

Vi fornyer polisen for perioden 19.09.20-18.09.21 og sender ut faktura datert 03.08.20 pålydende kr 53017,- med bet.frist 19.09.20. Så melder kunden inn endringer både 25.08.20 og 20.10.20. Dette resulterer i nye fakturaer og kreditfakturaer. Den siste fakturaen vi sender til kunden utstedes 20.10.20 pålydende kr 41569,-

med bet.frist 19.11.20. Påminnelse blir utstedt 03.12.20 pålydende kr 41569,- med bet.frist 18.12.20. Inkassovarsel sendes til kunden 26.12.20 pålydende kr 11013,- med bet.frist 11.01.21. Vi sender i tillegg SMS 24.11.20 og 04.01.21, E-post 22.12.20 og 26.12.20.

Vedlagt fulgte kopi av faktura utstedt den 20.10.20, samt kopi av varsel om manglende betaling utstedt den 3.12.20. Det ble også fremlagt kopi av inkassovarsel utstedt den 26.12.20, hvor det bl.a. fremgikk at forsikringen ikke lenger var gyldig.

Forsikringsselskapet la videre frem utskrift hvor det fremgikk at selskapet hadde sendt flere betalingspåminnelser og annullasjonsvarsler til klager per SMS og e-post, den 24.11.20, 22.12.20 og den 26.12.20. Det fremgikk også av utskriften at selskapet sendte en SMS til klager den 4.1.21 og varslene om at forsikringen hadde gått til opphør. Klager har fremlagt kopi av bekreftelse på utført betaling, hvor det bl.a. fremgikk at:

Betaler		Mottaker	
Fra konto:	(...)	Til konto:	(...)
Kontonavn:	(navnet på firmaet)	Navn:	(forsikringsselskapet)
Kontoeier:	(navnet på firmaet)		
Adresse:	(firmaets adresse)		
Betalingsinformasjon:			
Bankens ref:	(...)	Beløp:	NOK 11.013,00
Mottatt dato:	04.01.2021	Betalingsdato:	04.01.2021
Bokføringsdato:	04.01.2021		(...)
Mottatt betalingsdato:	04.01.2021		
Egenreferanse:			
KID:	(...)		
Annen informasjon:			
[...]			
Registret av:	(...) – (navnet på klager) – (04.01.2020 10:02:37)		
1.godkjenning av:	(...) – (navnet på klager) – (04.01.2020 10:03:07)		

Klager har også fremlagt kopi av to kalenderblader hvor datoene 22.12.20, 25.12.20, 26.12.20, 1.1.21, 2.1.21 og 3.1.21 er markert. Klager har redegjort for at de markerte dagene viser hvilke dager forsikringsselskapet sendte ut meldinger til firma D og var i kontakt med firmaet.

Klager har på vegne av firma D avvist at det er grunnlag for å ilegge gebyr og anført at kjøretøyene ikke var i bruk i den aktuelle perioden. Ettersom kjøretøyene ikke var kjørbare i gebyrperioden var de heller ikke forsikringspliktige, og det er dermed ikke grunnlag for gebyrileggelse.

Videre har klager anført at det må gis dispensasjon for det ilagte gebyret da bruddet på forsikringsplikten skyldtes forhold utenfor klager sin kontroll. Ledelsen i firma D betalte forsikringspremien straks Trafikkforsikringsforeningen hadde varslet elektronisk om at kjøretøyet stod oppført som uforsikret, men innbetalingen ble ikke registrert før den 4.1.21 grunnet reduserte banktjenester på helligdager. Klager har fremhevet at firma D var ubetjent i perioden fra og med 18.12.21 til og med 4.1.21.

Til slutt har klager anført at firmaet ikke kjente til forsikringsplikten, og at det følgelig må gis dispensasjon på bakgrunn av firmaets sitt manglende kjennskap til rettsreglene.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og anført at kjøretøyet stod oppført som registrert og uforsikret i den aktuelle gebyrperioden, og gebyr kan dermed ilegges. Forsikrings- og gebyrplikten opphørte da kjøretøyet ble forsikret igjen den 5.1.21. Det at kjøretøyet ikke var kjørbart i gebyrperioden fritok ikke firma D for gebyr- og forsikringsplikten.

Foreningen har videre anført at det ikke er grunnlag for dispensasjon da forholdet var kontrollerbart. Forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling, og som utgangspunkt må økonomi anses som innenfor hver enkeltes kontroll. Slik det følger av vedlagte kopier av betalingspåminnelse, kanselleringsvarsel og slutfaktura, fremstår det som om forsikringsselskapet har overholdt ordinære purre rutiner. Det må da anses å være innenfor firma D sin kontroll å sørge for at forsikringene ble betalt til riktig tid.

Foreningen har også anført at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon på bakgrunn av firma D sin manglende kjennskap til rettsreglene, da det må anses som innenfor firma D sin kontroll å gjøre seg kjent med reglene om gebyr- og forsikringsplikten.

Foreningen har i sitt krav om nemnd anført at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon på grunnlag av sen innmelding i TFFAuto. Foreningen anser det ikke som overveiende sannsynlig at det var gebyrileggelsen som var årsaken til at ny forsikring ble tegnet og at forsikring ville ha blitt tegnet på et tidligere tidspunkt dersom varsel ble sendt til klager samme dag som forsikringen opphørte.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet konkluderte med at det var grunnlag for å legge gebyret da kjøretøyet var registrert og forsikringspliktig i den aktuelle perioden. Videre konkluderte sekretariatet med at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon, verken på bakgrunn av klagers anførsel om problemer med innbetaling av forsikringspremien eller firmaets rettsvillfarelse.

Sekretariatet fant at det var grunnlag for å ettergi deler av gebyret grunnet sen innmelding i TFFAuto om opphørt forsikring.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klager har for det første anført at kjøretøyene ikke var i bruk i gebyrperioden. Det er opplyst at firmaet stengte ned sin virksomhet fredag 18.12.20 fordi firmaets kunder "hadde avsluttet sine virksomheter for året", og at kjøretøyene derfor ikke var i bruk fra midten av desember 2020 til mandag 4.1.21.

Bilansvarslova § 15 første setning slår fast at motorvogner som er registrert, skal være forsikret, og at plikten påhviler eieren. Gebyrforskriften § 4 første ledd bestemmer at eieren skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn forsikringsplikten ikke er oppfylt. Hvorvidt kjøretøyet er i bruk eller ikke, har altså ingen betydning for forsikringsplikten og derfor heller ikke for plikten til å betale gebyr.

Det er dessuten anført at det må dispenseres fra det ilagte gebyret av grunner som er angitt ovenfor.

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet

forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Som det fremgår av Finansdepartementets uttalelse, er det ikke noe vilkår at klager kan bebreides for at forsikring ikke ble tegnet i tide før gebyret påløp. Det avgjørende er om det forelå forhold som klageren selv kunne påvirke.

Manglende kjennskap til rettsreglene kan i helt særlige tilfeller tenkes å lede til dispensasjon, men det skal svært mye til, særlig overfor en profesjonell aktør som klager. Innføringen av gebyr for manglende forsikring av motorvogner ble kunngjort og omtalt i alle norske medier vinteren/våren 2018, og i dette tilfellet ble klager i purring av 3.12.20 fra sitt forsikringsselskap informert om at forsikringsavtalen ville opphøre dersom premien ikke ble betalt senest 18.12.20 og at:

uforsikrede kjøretøy vil få et daglig gebyr fra Trafikkforsikringsforeningen så lenge kjøretøyet er uforsikret.

Anførselen om rettsvillfarelse kan etter dette åpenbart ikke føre frem.

Det er videre anført at klager i romjulen fikk et varsel fra forsikringsselskapet om at forsikringsavtalen var utløpt. Klager tok angivelig straks kontakt med selskapet for å rette opp feilen, men på grunn av:

helligdagene, viste det seg at det hadde gått noen dager uten at innbetalingen var registrert hos selskapet.

Når det gjelder løpende økonomiske forpliktelser, plikter enhver å holde seg løpende orientert og sørge for betaling av kravene ettersom de forfaller. Organiseringen av virksomheten må være tilrettelagt slik at dette ivaretas også i ferier.

Gebyret er en direkte følge av at klager ikke betalte forsikringspremien til forfall. Fakturaen er datert 20.10.20 og forfalt 19.11.20, en måned før firmaet stengte ned fredag 18.12.20. Det ble sendt påminnelse på SMS 24.11.20 og skriftlig purring i brev 3.12.20. Manglende betaling av forsikringspremien hadde følgelig ingenting med nedstengningen å gjøre.

Betaling anses utført når oppdraget om å betale er gitt til banken. Klager har vist til at det var mange helligdager i nedstengningsperioden, men det var vanlige virkedager, hvis man unntar julaften og nyttårsaften, i perioden fra og med mandag 21.12.20 til og med 23.12.20 og fra og med mandag 28.12.20 til og med 30.12.20. Betaling kan dessuten enkelt foretas også på helligdager og når som helst på døgnet ved bruk av nettbank eller andre elektroniske betalingsmåter. Den fremlagte bekreftelse på foretatt betaling viser at betalingsoppdraget først ble mottatt av banken 4.1.21 og utført samme dag.

Det er etter dette ikke grunn til å gi dispensasjon på grunnlag av noen av klagers anførsler.

Sekretariatet vurderte av eget tiltak om forsikringsselskapets handlemåte kunne lede til at det ble gitt dispensasjon for deler av gebyrperioden, og kom til at så var tilfellet.

Trafikkforsikringsforeningen har protestert mot dette og krevd at saken vurderes av nemnda.

Klagers forsikringsselskap la inn beskjed i TFFAuto 26.12.20 om at klagers forsikring hadde løpt ut allerede 18.12.20. Trafikkforsikringsforeningen har opplyst at den varslet gebyr på SMS og i e-post 27.12.20 og sendte gebyrkrav 28.12.20. Forsikringsselskapets varsel hadde tilbakevirkende kraft i forhold til klagers gebyrplikt, idet gebyret begynte å løpe allerede fra 18.12.20. Dette innebærer at klager ville måttet betale gebyr selv om firmaet hadde brakt forsikringen i orden allerede 27.12.20.

Nemnda behandlet et tilsvarende spørsmål i sak 2021-860 og uttalte der blant annet dette:

Spørsmålet som da reiser seg, er om en så vidt sen melding om opphørt forsikring bør lede til at det gis delvis dispensasjon for det ilagte gebyret.

Etter nemndas syn bør utgangspunktet være at forsikringsselskapene melder fra om utgått forsikring den dagen kjøretøyet ikke lenger er forsikret. Når selskapene ikke melder umiddelbart opphør, skyldes det antagelig at de tar høyde for at betaling kan finne sted siste dag, og at det kan ta én–to dager før innbetalingen registreres.

Hovedformålet bak gebyrordningen er å hindre at motorkjøretøyer er uforsikret. Gebyrforskriften § 6 første ledd første setning lyder slik:

Trafikksforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstager av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen.

Bestemmelsen viser at lovgiver, ved å innføre elektronisk varslings, ønsker å gi forsikringstagerne mulighet for snarest mulig å ordne sine forsikringsforhold, men også at dette forutsetter at forsikringsselskapene melder fra til TFFAuto så snart som mulig etter at kjøretøyet er uforsikret. Dette formålet ivaretas etter nemndas syn best ved at forsikringsselskapene melder opphør første dag kjøretøyet ble uforsikret, men uansett senest to dager etter at forsikringen utløp. Dette vil også være en fordel for den gebyrpliktige, som, selv om han har fått varsel om at forsikringen opphører en bestemt dato, gis en siste mulighet til å ordne opp i forholdet så tidlig som mulig og med minst mulig gebyr.

Selskapene er selvsagt klar over at deres ansvar overfor eventuelle skadelidte først opphører en måned etter at opphøret er meldt inn i TFFAuto, jf. forsikringsavtaleloven § 7-7, men det kan ikke etter nemndas syn være avgjørende for spørsmålet om når melding om opphør bør gis i forhold til de som står i fare for å måtte betale gebyr for manglende forsikring.

Etter en konkret vurdering kom nemnda til at det var grunnlag for å gi dispensasjon fordi nemnda fant det overveiende sannsynlig at det var årsakssammenheng mellom den forsinkede varslings og gebyrperiodens lengde. Spørsmålet blir til en viss grad hypotetisk: Hvordan ville den gebyrpliktige ha handlet dersom opphøret av forsikringen hadde blitt varslet samme dag eller senest to dager etter at forsikringen løp ut?

I vår sak ble klager varslet den 27.12.21, dagen etter at forsikringsselskapet meldte om forsikringens utløp. Hva ville ha skjedd dersom varslet ble lagt inn i registeret for eksempel 19.12.20? Nemnda legger til grunn at Trafikksforsikringsforeningen i så fall ville varslet dagen etter, 20.12.20.

Spørsmålet blir da om det er overveiende sannsynlig at klager i så fall ville brakt forsikringen i gang igjen på et tidligere tidspunkt?

Som redegjort for ovenfor, er det ingenting som tyder på at klager ville foretatt seg noe for at forsikringen skulle tre i kraft på et tidligere tidspunkt. Klager hadde svært god tid til å betale forsikringspremien i god tid før forfall, men ignorerte varslene fra forsikringsselskapet og ventet med å betale til første virkedag etter jule- og nyttårsfeiringen. Forsikringsselskapets varslinger på e-post 22.12.20 og 26.12.20, begge i gebyrperioden, hadde heller ingen virkning. I e-post 26.5.21 fra klager til Trafikksforsikringsforeningen skrev selskapet følgende:

TFF var ukjent for (selskapets navn), og da brevene med TFF som avsender kom i januar, ble de lagt bort som "useriøs post"

Nemnda er etter dette kommet til at det ikke er grunnlag for å dispensere for noen del av gebyrperioden for noen av de fem kjøretøyene, og klager plikter følgelig å betale gebyrene for perioden fra og med 19.12.20 til og med 4.1.20.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Thor Chr. Hansteen (næringsrepresentant).